

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΙΣΟΤΗΣ

Θ Ο Υ Ρ Ι Ο Σ

ἦ τ ο ι

ὄρμητικὸς Πατριωτικὸς Ὑμνος πρῶτος,
εἰς τὸν ἦχον

ΜΙΑ ΠΡΟΣΤΑΓΗ ΜΕΓΑΛΗ

Ὡς πότε, παλληκάρια, νὰ ζοῦμεν στὰ στενά,
μονάχοι, σὰν λιοντάρια, στὲς ράχες, στὰ βουνά;
Σπηλιὲς νὰ κατοικοῦμεν, νὰ βλέπωμεν κλαδιά,
νὰ φεύγωμ' ἀπ' τὸν κόσμον, γιὰ τὴν πικρὴ σκλαβιά;
Νὰ χάνωμεν ἀδέλφια, Πατρίδα καὶ γονεῖς,
τοὺς φίλους, τὰ παιδιὰ μας κι ὅλους τοὺς συγγενεῖς;

Καλλιό 'ναι μιᾷς ὥρας ἐλεύθερη ζωή,
παρὰ σαράντα χρόνοι σκλαβιά καὶ φυλακή!

Τί σ' ὠφελεῖ ἂν ζήσης καὶ εἶσαι στὴ σκλαβιά;
Στοχάσου πῶς σὲ ψένουν κάθ' ὥραν στὴ φωτιά.
Βεζίρης, Δραγουμάνος, 'Αφέντης κι ἂν σταθῇς,
ὁ Τύραννος ἀδίκως σὲ κάμει νὰ χαθῇς·
δουλεύεις ὅλ' ἡμέρα σὲ ὅ,τι κι ἂν σοὶ πῇ,
κι αὐτὸς πασχίζει πάλιν τὸ αἷμα σου νὰ πιῇ.
Ὁ Σοῦτζος κι ὁ Μουρούζης, Πετράκης, Σκαναβής,
Γκίκας καὶ Μαυρογένης, καθρέπτῃς εἰν' νὰ ἰδῇς.

Ἄνδρεῖοι καπετάνοι, παπάδες, λαῖκοί,
σκοτώθηκαν, κι ἀγάδες, μὲ ἄδικον σπαθί·
κι ἀμέτρητ' ἄλλοι τόσοι, καὶ Τοῦρκοι καὶ Ρωμιοί,
ζωὴν καὶ πλοῦτον χάνουν, χωρὶς καμιά ἴφορμή.

Ἐλᾶτε μ' ἓναν ζῆλον σὲ τοῦτον τὸν καιρόν,
νὰ κάμωμεν τὸν ὅρκον ἐπάνω στὸν Σταυρόν·
συμβούλους προκομμένους, μὲ πατριωτισμόν,
νὰ βάλωμεν, εἰς ὅλα νὰ δίδουν ὅρισμόν·
οἱ Νόμοι νᾶν' ὁ πρῶτος καὶ μόνος ὁδηγός,
καὶ τῆς Πατρίδος ἓνας νὰ γένη ἀρχηγός·
γιατὶ κι ἡ ἀναρχία ὁμοιάζει τὴν σκλαβιά·
νὰ ζοῦμε σὰ θηρία, εἰν' πλιὸ σκληρὴ φωτιά.
Καὶ τότε, μὲ τὰ χέρια ψηλὰ στὸν οὐρανόν,
ᾄς ποῦμ' ἀπ' τὴν καρδιά μας ἐτοῦτα στὸν Θεόν:

*Ἐδῶ σηκώνονται οἱ Πατριῶται ὀρθοί, καί, ὑψώνοντες
τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, κάμνουν τὸν Ὅρκον:*

«ὦ Βασιλεῦ τοῦ Κόσμου, ὀρκίζομαι σὲ Σέ,
στὴν γνώμην τῶν Τυράννων νὰ μὴν ἔλθῃ ποτέ!
Μήτε νὰ τοὺς δουλεύσω, μήτε νὰ πλανηθῶ
εἰς τὰ ταξίματά τους, γιὰ νὰ παραδοθῶ.
Ἐν ὅσῳ ζῶ στὸν κόσμον, ὁ μόνος μου σκοπός,
γιὰ νὰ τοὺς ἀφανίσω, θε νὰ ἴναι σταθερός.
Πιστὸς εἰς τὴν Πατρίδα, συντρίβω τὸν ζυγόν,
ἀχώριστος γιὰ νὰ ἴμαι ὑπὸ τὸν στρατηγόν.
Κι ἂν παραβῶ τὸν ὅρκον, ν' ἀστράψ' ὁ Οὐρανὸς
καὶ νὰ μὲ κατακάψῃ, νὰ γένω σὰν καπνός!»

Σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύσι καὶ Νότον καὶ Βοριά
γιὰ τὴν Πατρίδα ὅλοι νὰ ἔχωμεν μιὰ καρδιά·
στὴν πίστιν τοῦ καθένος ἐλεύθερος νὰ ζῇ,
στὴν δόξαν τοῦ πολέμου νὰ τρέξωμεν μαζί.
Βουλγάροι κι Ἀρβανῖτες, Ἀρμένιοι καὶ Ρωμιοί,

ἀράπηδες καὶ ἄσπροι, μὲ μιὰ κοινὴ ὁρμή,
 γιὰ τὴν Ἑλευθερίαν νὰ ζώσωμεν σπαθί,
 πὼς εἴμασθ' ἀντρειωμένοι, παντοῦ νὰ ξακουσθῇ.
 Ὅσ' ἀπ' τὴν Τυραννίαν πῆγαν στὴν ξενιτεία,
 στὸν τόπον του καθένας ἃς ἔλθῃ τώρα πιά·
 καὶ ὅσοι τοῦ πολέμου τὴν τέχνην ἀγροικοῦν,
 ἐδῶ ἃς τρέξουν ὅλοι, Τυράννους νὰ νικοῦν·
 ἢ Ρούμελη τοὺς κράζει μ' ἀγκάλες ἀνοιχτές,
 τοὺς δίδει βιὸ καὶ τόπον, ἀξίες καὶ τιμές.
 Ὡς πότε ὀφφικιάλος σὲ ξένους βασιλεῖς;
 Ἐλα νὰ γίνῃς στῦλος δικῆς σου τῆς φυλῆς.
 Κάλλιο γιὰ τὴν Πατρίδα κανέναν νὰ χαθῇ,
 ἢ νὰ κρεμάσῃ φούντα γιὰ ξένον στὸ σπαθί.
 Καὶ ὅσοι προσκυνήσουν, δὲν εἶναι πλιὸ ἐχθροί·
 ἀδέλφια μας θὰ γένουν, ἃς εἶναι κι ἐθνικοί.
 Μὰ ὅσοι θὰ τολμήσουν ἀντίκρυ νὰ σταθοῦν,
 ἐκεῖνοι, καὶ δικοί μας ἂν εἶναι, ἃς χαθοῦν.

Σουλιῶτες καὶ Μανιάτες, λιοντάρια ξακουστά,
 ὥς πότε στὲς σπηλιές σας κοιμᾶσθε σφαλιστά;
 Μαυροβουνιοῦ καπλάνια, Ὀλύμπου σταυραετοὶ
 κι Ἀγράφων τὰ ξεφτέρια, γενῆτε μιὰ ψυχή.
 Ἀνδρεῖοι Μακεδόνες, ὁρμήσετε γιὰ μιὰ
 καὶ αἷμα τῶν Τυράννων ρουφήστε σὰ θεριά.
 Τοῦ Σάβα καὶ Δουνάβου ἀδέλφια χριστιανοί,
 μὲ τ' ἄρματα στὸ χέρι καθένας ἃς φανῇ·
 τὸ αἷμα σας ἃς βράσῃ μὲ δίκαιον θυμόν·
 μικροί, μεγάλ' ὁμῶστε Τυράννου τὸν χαμόν.
 Λεβέντες ἀντρειωμένοι Μαυροθαλασσινοί,
 ὁ βάρβαρος ὥς πότε θὲ νὰ σᾶς τυραννῇ;
 Μὴ καρτερῆτε πλέον, ἀνίκητοι Λαζοί,
 χωθῆτε στὸ μπογάζι μ' ἐμᾶς καὶ σεῖς μαζί.
 Δελφίνια τῆς θαλάσσης, ἄζδέρια τῶν νησιῶν,
 σὰν ἀστραπὴ χυθῆτε, κτυπᾶτε τὸν ἐχθρόν.

Τῆς Κρήτης καὶ τῆς Νύδρας θαλασσινὰ πουλιά,
 καιρὸς εἶν' τῆς Πατρίδος ν' ἀκοῦστε τὴ λαλιά.
 Κι ὅς' εἰστε στὴν ἀρμάδα, σὰν ἄξια παιδιά,
 οἱ Νόμοι σᾶς προστάζουν νὰ βάλετε φωτιά.
 Μ' ἐμᾶς κι ἐσεῖς, Μαλτέζοι, γενῆτ' ἓνα κορμί·
 κατὰ τῆς Τυραννίας ριχθῆτε μὲ ὁρμή.
 Σᾶς κράζει ἡ Ἑλλάδα, σᾶς θέλει, σᾶς πονεῖ,
 ζητᾷ τὴν συνδρομὴν σας μὲ μητρικὴν φωνή.

Τί στέχεις, Πασβαντζόγλου, τόσον ἐκστατικός;
 Τινάξου στὸ Μπαλκάνι, φώλιασε σὰν αἵτός·
 τοὺς μπούφους καὶ κοράκους καθόλου μὴ ψηφᾷς·
 μὲ τὸν ραγιά ἐνώσου, ἂν θέλῃς νὰ νικᾷς.
 Σιλίστρα καὶ Μπρατλα, Σμαήλι καὶ Κιλί,
 Μπενδέρι καὶ Χοτίνι ἐσένα προσκαλεῖ·
 στρατεύματά σου στεῖλε κι ἐκεῖνα προσκυνοῦν,
 γιὰτὶ στὴν Τυραννίαν νὰ ζήσουν δὲν μποροῦν.
 Γκιουρτζή, πλιά μὴ κοιμᾷσαι, σηκώσου μὲ ὁρμήν·
 τὸν Μπρούσια νὰ μοιάσης ἔχεις τὴν ἀφορμήν.
 Καὶ σύ, ποῦ στὸ Χαλέπι ἐλεύθερα φρονεῖς,
 πασιά, καιρὸν μὴ χάνῃς, στὸν κάμπον νὰ φανῇς·
 μὲ τὰ στρατεύματά σου εὐθύς νὰ σηκωθῇς,
 στῆς Πόλης τὰ φερμάνια ποτὲ νὰ μὴ δοθῇς.
 Τοῦ Μισιριοῦ ἀσλάνια, γιὰ πρώτη σας δουλειά,
 δικόν σας ἓναν μπέη κάμετε βασιλιά·
 χαράτzi τῆς Αἰγύπτου στὴν Πόλ' ἄς μὴ φανῇ,
 γιὰ νὰ ψοφήσ' ὁ λύκος, ὅπου σᾶς τυραννεῖ.

Μὲ μιὰ καρδίαν ὅλοι, μιὰ γνώμην, μιὰ ψυχή,
 κτυπᾶτε τοῦ Τυράννου τὴν ρίζαν, νὰ χαθῇ!
 Ν' ἀνάψωμεν μιὰ φλόγα σὲ ὅλην τὴν Τουρκιά,
 νὰ τρέξ' ἀπὸ τὴν Μπόσνα καὶ ὡς τὴν Ἀραπιά!
 Ψηλὰ στὰ μπαϊράκια σηκῶστε τὸν Σταυρὸν
 καὶ σὰν ἀστροπελέκια κτυπᾶτε τὸν ἐχθρόν!

Ποτὲ μὴ στοχασθῆτε πῶς εἶναι δυνατός·
καρδιοκτυπᾷ καὶ τρέμει σὰν τὸν λαγὸ καὶ αὐτός.
Τρακόσιοι Γκιρζιαλῆδες τὸν ἔκαμαν νὰ διῇ
πῶς δὲν μπορεῖ μὲ τόπια, μπροστά τους νὰ ἐβγῇ.

Λοιπόν, γιατί ἀργεῖτε; Τί στέκεσθε νεκροί;
Ξυπνήσατε, μὴν εἰσθε ἐνάντιοι καὶ ἐχθροί.
Πῶς οἱ προπάτορές μας ὥρμοῦσαν σὰν θεριά,
γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν πηδοῦσαν στὴ φωτιά,
ἔτσι καὶ ἡμεῖς, ἀδέλφια, ν' ἀρπάζωμεν γιὰ μιὰ
τ' ἄρματα, καὶ νὰ βγοῦμεν ἀπ' τὴν πικρὴ σκλαβιά!
Νὰ σφάζωμεν τοὺς λύκους, ποὺ τὸν ζυγὸν βαστοῦν
καὶ Χριστιανοὺς καὶ Τούρκους σκληρὰ τοὺς τυραννοῦν·
στεριᾶς καὶ τοῦ πελάγου νὰ λάμψη ὁ Σταυρός,
καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην νὰ σκύψη ὁ ἐχθρός·
ὁ κόσμος νὰ γλυτώσῃ ἀπ' αὐτὴν τὴν πληγὴν
καὶ ἐλεύθεροι νὰ ζῶμεν, ἀδέλφια, εἰς τὴν Γῆ!



Ὁ προπάππους Περραιβός μέ τό κεφάλι τοῦ Ρήγα Φεραίου, 1956.
Νίκος Ἐγγονόπουλος (1910-1985)
Ἐλαιογραφία σέ καμβά, 55x46 ἐκ. Πινακοθήκη Ἐ. Ἀβέρωφ.
Ἰδιοκτησία Ἑλένης Ἐγγονοπούλου.